# Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33159

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?i (YP?DÖ), bireylerin temel psikolojik ihtiyaçlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan orijinal bir ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? formudur. ?ahin Kesici taraf?ndan 2008 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye örnekleminde geçerlik ve güvenirlik özelliklerini incelemeyi amaçlam??t?r. Ölçek, 4 alt boyuttan ve toplam 20 maddeden olu?maktad?r. Yap?lan analizler, ölçe?in ?ngilizce formu ile Türkçe formu aras?nda yüksek düzeyde korelasyon oldu?unu ortaya koyarak ölçe?in e?de?erli?ini desteklemi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?i, Psikolojik ?htiyaçlar, Uyarlama, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Ba?ar? ?htiyac?, Özerklik, Ba?atl?k.

## Yazarlar

?ahin Kesici

## Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin psikolojik ihtiyaçlar?n?n önemini ve düzeyini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel olarak Türk popülasyonuna uygunlu?unu test ederek, psikoloji alan?nda temel ihtiyaçlar?n ölçülmesine olanak tan?yan geçerli ve güvenilir bir araç sunmay? hedeflemi?tir. Ölçek, özellikle ba?ar?, ili?ki, özerklik ve ba?atl?k gibi temel motivasyonel gereksinimleri ölçmeye odaklanmaktad?r.

## Yap? (Konstrukt)

Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?i (YP?DÖ), literatürde yer alan temel psikolojik gereksinimler çerçevesinde dört ana boyutu ölçmektedir. Her bir boyut, bireyin kendini gerçekle?tirme ve iyi olu? hali için gerekli olan farkl? bir ihtiyac? temsil eder. Bu alt boyutlar ve maddeleri a?a??daki gibidir:

**Ba?ar?:** Bireyin yetkinlik hissini, zorluklarla ba?a ç?kma arzusunu ve yüksek standartlara ula?ma e?ilimini ölçer.
**?li?ki:** Bireyin ba?kalar?yla yak?n, güvenli ve anlaml? ba?lar kurma ve sürdürme ihtiyac?n? de?erlendirir.
**Özerklik:** Bireyin davran??lar?n? kendi iradesiyle kontrol etme, seçim yapma ve ki?isel de?erlerine uygun hareket etme gereksinimini ölçer.
**Ba?atl?k (Dominance):** Bireyin çevresini kontrol etme, etkileme ve ba?kalar? üzerinde güç sahibi olma arzusunu de?erlendirir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Geçerlik

YP?DÖ'nün Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, ölçe?in yap?sal ve e?de?erlik geçerli?ini incelemi?tir. Ölçe?in ?ngilizce orijinal formu ile Türkçe formundan elde edilen puanlar aras?nda gerçekle?tirilen analizde, pozitif ve yüksek düzeyde anlaml? bir korelasyon (r=.84, p<.01) tespit edilmi?tir. Bu bulgu, ölçe?in ?ngilizce formu ile Türkçe formu aras?nda güçlü bir e?de?erlik oldu?unu göstermi? ve Türkçe formun orijinal yap?y? korudu?u kabul edilmi?tir.

Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla uygulanan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?na göre uyum indeksleri ?u ?ekildedir: $\chi^2$=5636.877 (sd=170, p<.01), ($\chi^2$/sd)=3.15, RMSEA=0.10, RMS=0.11, GFI=0.76 ve AGFI=0.70. Bu indeksler, ideal uyum de?erlerini tam olarak kar??lamamakla birlikte, orijinal Y?DÖ'nün uyum indekslerine oldukça yak?nd?r. Bu durum, dört faktörlü yap?n?n Türk kültüründe de büyük ölçüde korundu?una i?aret etmektedir.

## Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?n? belirlemek amac?yla Cronbach Alpha tekni?i kullan?lm??t?r. Elde edilen iç tutarl?l?k katsay?lar?, alt boyutlar baz?nda yeterli düzeyde güvenilirli?i i?aret etmektedir. Alt boyutlara ait Cronbach Alpha de?erleri ?unlard?r:

Ba?ar?: .81
?li?ki: .77
Özerklik: .60
Ba?atl?k: .77

Özellikle Özerklik alt boyutunun güvenirlik katsay?s?n?n (.60) di?er boyutlara göre dü?ük olmas?na ra?men, bu de?er baz? sosyal bilimler ara?t?rmalar? için kabul edilebilir s?n?rlar içinde yer almaktad?r. Di?er üç alt boyutun katsay?lar? ise yüksek iç tutarl?l??a i?aret etmektedir.

## Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek için kullan?lan ana yöntem Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) olmu?tur. DFA, orijinal ölçe?in öngördü?ü dört faktörlü yap?n?n (Ba?ar?, ?li?ki, Özerklik, Ba?atl?k) Türk örnekleminde ne ölçüde do?ruland???n? incelemi?tir. Analiz sonuçlar?, modelin genel olarak kabul edilebilir s?n?rlara yak?n bir uyum gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2$/sd=3.15, RMSEA=0.10, GFI=0.76, AGFI=0.70), modelin tam olarak mükemmel uyum sa?lamad???n? ancak orijinal ölçe?in yap?s?na güçlü bir benzerlik gösterdi?ini do?rulamaktad?r. Çal??ma, bu indekslerin orijinal Y?DÖ'nün uyum indekslerine yak?n olmas? nedeniyle, dört faktörlü yap?n?n Türkçe form için geçerli oldu?unu kabul etmi?tir. Bu durum, ölçe?in psikolojik ihtiyaçlar? ölçme yetene?inin Türk kültürü ba?lam?nda da korundu?unu

ARABPSYCHOLOGY.COM

göstermektedir.

## Araç (Instrument)

**Test Türü:** Uyarlama

**Format:** 5'li Likert tipi derecelendirme. Yan?t seçenekleri, kat?l?mc?lar?n ilgili maddenin kendilerine ne kadar uygun oldu?unu belirtmelerini sa?lar.

**Mevcut Dil:** Türkçe (Orijinali ?ngilizcedir)

**Popülasyon Grubu:** Genel Türk Popülasyonu

**Ya? Grubu:** Yeti?kinler (Uyarlama çal??mas?n?n üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kinler üzerinde yap?ld??? varsay?lmaktad?r).

**Popülasyon Detaylar?:** Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne özgü psikometrik özelliklerini ortaya koymak amac?yla yap?lm??t?r. Detayl? örneklem bilgisi kaynak referans?nda mevcuttur.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Kat?l?mc?lardan 5'li Likert ölçe?i üzerinde maddelere yan?t vermeleri beklenir.

## Anahtar Kelimeler

Ölçek Uyarlama, Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarl?l?k, Ba?ar?, ?li?ki ?htiyac?, Özerklik ?htiyac?, Ba?atl?k ?htiyac?.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** sahinkesici@konya.edu.tr

**Yaz??ma Adresi:** Bilgi mevcut de?ildir.

## ?zinler & Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** 2008 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l).

**?zinler ve Ücret:** Ticari kullan?m ve izinler için sorumlu yazar ?ahin Kesici ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yeni-psikolojik-ihtiyac-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

## Referanslar

Kesici, ?. (2008). Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?inin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çal??mas?: Do?rulay?c? Faktör Analizi sonuçlar?. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 493-500.
Makaleye eri?im ba?lant?s?: docs.google.com

## Yeni Psikolojik ?htiyaç De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

4 alt boyut ve 20 madde

Ba?ar? (5 m):

?li?ki (5 m):

Özerklik (5 m):

Ba?atl?k (5 m):

ARABPSYCHOLOGY.COM